НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Приложение 5 към Наредба за изписване на академичния състав на НБУ

СТАНОВИЩЕ
ЗА НАУЧЕН ТРУД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“

В докторска програма "Общо и и сравнително езикознание", по професионално направление: 2.1. Филология
с кандидат проф. д-р ИРЕНА ГЕОРГИЕВА ВАСИЛЕВА
на тема „Конфронтацията в академичната комуникация"
("Confrontation in Academic Communication")

ОТ ДОЦЕНТ ДОКТОР **ВАЛЕНТИНА ИВАНОВА ГЕОРГИЕВА**
ВОЕННА АКАДЕМИЯ „Г. С. РАКОВСКИ" - ГР. СОФИЯ
доцент в професионално направление 2.1.„Филология",
научна специалност „Общо и сравнително езикознание"

Според заповед на Ректора на НБУ N З-РК-194 от 28.04.2023 г.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Научният труд на проф. д-р И. Василева си поставя като основна изследователска **цел** „да изследва детайлно конфронтацията в академичната комуникация в областта на лингвистиката въз основата на публикации от две водещи в съвременната наука култури – англоезичната и немскоезичната, от гледна точка на реторическите стратегии за аргументация“ (стр. 4, Автореферат). Значимостта на изследвания проблем е в анализа на конфронтативния дискурс от гледна точка на прилагането и аргументирането с примери на видовете реторическите стратегии. Приносен момент е контрастивният анализ на тези стратегии в англоезичната и немскоезичната лингвистика на базата на анализираните рецензии и изведените изводи за културните различия между тези две дискурсивни общности. От научно-приложна гледна точка, резултатите от изследването биха били полезни за бъдещите изследователи-хуманитаристи за осъзнаване на функциите на академичната конфронтация и за създаване на учебни материали (стр. 13).

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Изследването е фокусирано върху анализирането на академичната конфронтация и негативни рецензии на книги и учебници и за да постигне поставената изследователска

цел, проф. Василева дефинира и практически **задачи** (стр. 11), като най-приносен и добре подкрепен с примери е анализът на „предпочитанията към определени аргументационни схеми и топоси“. Специфицираните топоси са подкрепени от статистически данни, представени нагледно и в диаграми.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Методологията на изследването е представена на стр. 14-17 и е съвкупност от взаимосвързани методи за контрастивен дискурсен анализ, включващ съпоставителен реторически анализ и теория за аргументацията. Изборът на тези два метода е подробно аргументиран в Глава 4 и Глава 5. По този начин, избраната методология допринася за достоверността и репрезентативността на изследването и е основателна база за анализиране и извеждане на заключения. Демонстрирани са умения за критически анализ на съществуващата литература по темата и прецизно селектиране на изследователския корпус.

Корпусът на изследването включва по 10 рецензии на научни книги с подчертано негативен характер на английски и немски език и 12 рецензии на статии и рецензии на книги, включително отговори на рецензии на английски език, които са тясно свързани една с друга.

Съдържанието на дисертацията е в 146 стр., които включват: теоретичното изследване, библиография от 110 заглавия на 12 стр., апендикс с източниците на рецензиите. Съдържанието е структурирано в шест глави, в които авторът развива тезите си в изпълнение на поставената изследователска цел – от представяне на теоретичните основи на изследователския проблем (в Глава 3), през обобщаване на топосите, използвани като инструменти на аргументация и тяхната честотност в академичните рецензии (в Глава 4), до проучването на случай на академична война с примери на използваните критични аргументационни схеми и честотност на топосите в изследвания корпус (Глава 5).

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка), включително наличие на оригинален принос в науката.

Към темата за конфронтацията в академичната комуникация се подхожда критично и въпреки че се опира на теоретичните аргументи на други лингвисти, д-р Василева формулира собствени изводи въз основа на анализа на конфронтативния дискурс и класификацията на топосите, които са направени систематично и щателно подкрепени с примери от рецензии на книги. Подборът на рецензиите на книги не е направен с приложение за търсене/статистически софтуер, а ръчно, което заслужава да бъде специално отбелязано, тъй като изисква отнемащ време избор на

отрицателни/критични рецензии, които са много по-рядко срещани както в английската, така и в немската научна литература.

Друг принос е въвеждането на термина „академична война“, което се прави с цел изследване на характерните черти на академичната размяна на критични публикации, което е проведено на примера на размяна на рецензии между лингвистични школи, които са „за“ и „против“ школата „Критичен анализ на дискурса“. Анализирайки критическите аргументационни схеми, авторът доказва, че основните разлики между двете противоположни школи са от теоретичен характер и че най-често използваният топос в корпуса е топосът на личността, съставляващ 57% от топосите. Изчерпателното обобщение на характерните особености на „академичната война” (с. 121-124), което е резултат от анализа на множество примери, заема челно място в теоретичните приноси на изследването. Някои от изводите са: езикът е силно персонализиран; превключването между местоименията се извършва с цел ангажиране на читателите в диалог; авторите, участващи в „академичната война“, са или се смятат за „авторитети“ и следователно не прибягват до други специалисти за подкрепа; в аргументационните схеми преобладават опровержения; използвани са метафори и ирония.

Въпреки че анализът на конфронтацията се основава на Аристотеловата теория на аргументацията с нейните съвременни уточнения (напр. на Макелхолм и класификацията на аргументацията в три типа на Егс), приносът на Василева е в уточняването на най-типичните топоси както в английските, така и в немските негативни рецензии на книги, както и използването на примери в подкрепа. Контрастивният статистически анализ на топосите е последван от авторови обяснения и обобщения, които добавят нови аспекти на естеството на академичните конфронтации между лингвистите в частност. Например, едно от заключенията на изследването е честото използване на „лични атаки“ на английски, което противоречи на по-старото (от 1985 г.) твърдение, че англоговорящата академична дискурсивна общност е по-толерантна от немскоезичната.

Един от научно-приложните приноси е изследването на функциите и структурата на жанра ‘рецензия на книга’ и насоките за рецензенти, които могат да се прилагат за академични цели (напр. за студенти, изучаващи приложна лингвистика в университет).

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Изследването по темата за конфронтацията в академичната комуникация е одобрено за публикуване от Palgrave Macmillan. Списъкът с публикации включва една книга, две статии и шест доклада от конференции, които допълват и разширяват изследването, представено в дисертационния труд. Всички публикации са били рецензирани преди публикуване. Базата данни Scopus отчита една статия в реферирано

професионално списание, 1 цитиране на статия от списъка с публикации и общо 280 цитирания.

6. Мнения, препоръки и бележки.

Кандидатът демонстрира майсторство в прилагането на изследователски методи за анализиране на езикови явления, на които досега не е обръщано достатъчно внимание, и в извеждането на изводи, които са подкрепени с доказателства. Демонстрират се умения за сравняване и противопоставяне, провеждане на проучване, селектиране и анализ на корпус. Това изследване може да се използва като модел за подобен сравнителен анализ на академичната конфронтация в други езици.

Както проф. Василева признава, идентифицирането и категоризирането на аргументационните схеми, които определят изследователския анализ, са от силно инференциален характер и не можем да не се съгласим с нейното предложение за разрешаване на проблема в подобни бъдещи проучвания чрез включването на множество изследователи, за да се гарантира още по-висока надеждност на изследването.

Като препоръка бих предложила да се разчита на академични речници или авторитетни лингвисти, когато се дават дефиниции, напр. *critical* (стр. 22), *critique* (стр. 23), *confrontation* (стр. 25) вместо препратка към Уикипедия.

Авторефератът отразява точно съдържанието на дисертационния труд.

7. Заключение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд

Въз основа на посочените приноси и изтъкнатите по-горе положителни качества може да се направи изводът, че рецензираният труд удовлетворява изискванията за дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор на науките". Това ми дава основание да препоръчам на Научното жури да присъди на проф. д-р Ирена Василева образователната и научна степен „доктор на науките" в професионално направление: 2.1. Филология.

Дата: 19.07.2023 г. Подпис: ……..

/Доц. д-р Валентина Георгиева/